

פרשת תזריע

טונואה וטהרה בעם ישראל העם הנבחר

ויקרא פרק יב פסוקים א"ה

א וַיִּדְבֶּר יי אֵל מֹשֶׁה לְאמֹר. ב דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא. ג וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יְמוּל בְּשֶׁר עַרְלָתוֹ. ד וּשְׁלֹשִׁים יוֹם וּשְׁלֹשַׁת יָמִים תֵּשֵׁב בְּדָמֵי טְהָרָה בְּכָל קָדָשׁ לֹא תִגַּע וְאֵל הַמִּקְדָּשׁ לֹא תָבֹא עַד מִלֵּאת יָמֵי טְהָרָה. ה וְאִם נִקְבְּה תֵלֵד וְטָמְאָה שִׁבְעֵים כַּנִּדְתָּהּ וּשְׁשִׁים יוֹם וּשְׁשַׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דָּמֵי טְהָרָה

מסכת תענית דף ב עמוד א

אמר ר' יוחנן: ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח ואלו הן: מפתח של גשמים ומפתח של חיה ומפתח של תחיית המתים. **מפתח של גשמים** דכתיב (דברים כח, יב): "וַיִּפְתַּח ה' לְךָ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לְתֵת מָטָר אֲרֻצָּךְ בְּעֵתוֹ". **מפתח של חיה** מניין? דכתיב (בראשית ל, כב): "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת רַחֵל וַיִּשְׁמַע אֲלֶיהָ אֱלֹהִים וַיִּפְתַּח אֶת רַחֲמָהּ". **מפתח של תחיית המתים** מניין? דכתיב (יחזקאל לז, יג): "וַיִּדְעָתֶם כִּי אֲנִי ה' בִּפְתָחִי אֶת קְבֻרוֹתֵיכֶם".

הסבר

כל הפעולות שנעשות בעולם נעשות על ידי המלאכים שהם השליחים של ה'. אבל יש 3 מפתחות שלא נמסרו בידי שליח אלא ה' בעצמו עושה אותם. והם מפתח גשמים מפתח לידה ומפתח תחיית המתים. והמכנה המשותף של שלושת הדברים האלו הוא: שהם מביאים חיים לעולם. המים מביאים חיים לעולם הלידה וכן תחיית המתים.

שאלה

מלכים א פרק טז פסוקים לג-לד

לג וַיַּעַשׂ אַחָאָב אֶת הָאֲשֵׁרָה וַיּוֹסֶף אַחָאָב לַעֲשׂוֹת לְהַכְעִיס אֶת יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיוּ לְפָנָיו. לד בַּיָּמָיו בָּנָה חִיָּאל בֵּית הָאֱלֹהִים אֶת יְרִיחוֹ בְּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְדָּהּ וּבִשְׁנוֹב צָעִירוֹ הִצִּיב דְּלָתֶיהָ כְּדָבַר יְיָ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון.

יהושע פרק ו פסוק כו

וַיִּשְׁבַּע יְהוֹשֻׁעַ בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר אֲרוּר הָאִישׁ לְפָנָי יְיָ אֲשֶׁר יִקּוּם וּבָנָה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ בְּבִכְרוֹ וַיִּסְדָּנָהּ וּבִצְעִירוֹ יִצִּיב דְּלָתֶיהָ.

רש"י

"בְּאֲבִירָם בְּכֹרוֹ יִסְדָּהּ" - כשיסדה, מת בנו בכורו, וקבר והלך וקבר כל בניו, עד שמת האחרון בהצבת דלתות, וכן הוא קללות של יהושע.

הסבר

אחאב עשה עבודה זרה יותר מכל המלכים שהיו לפניו ובימי אחאב, היה איש רשע שנקרא חיאל בית האלי, שלמרות שידע שאסור לבנות את יריחו, בכל זאת בנה את יריחו כי לזל בקללה של יהושע בן נון עליו השלום. למרות שיהושע בן נון קילל את מי שיבנה את יריחו שימותו לו הילדים. ובאמת מתו הילדים של חיאל כמו שקילל אליהו הנביא.

מלכים א פסוק יז פסוק א

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיהֶם הַתְּשִׁבִי מִתְּשִׁבֵי גִלְעָד אֶל אַחָאָב חַי יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר עָמַדְתִּי לְפָנָיו אִם יִהְיֶה תְּשֻׁנִּים הָאֱלֹהִים טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי.

רש"י

"חַי ה' -" למה סמכו כאן, אלא שהלכו אליהו ואחאב לנחם את חיאל באבלו, אמר אחאב לאליהו, אפשר שקללת התלמיד נתקיימה, וקללת משה רבינו לא נתקיימה, שנאמר (דברים יא י'):

"וְסַרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם. וְתָרַח אִף הוּא בְּכֶם וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם". והרי כל ישראל עובדין עבודה זרה, ואין גשמים נעצרים, מיד ויאמר אליהו".

הסבר

אליהו הנביא הלך לנחם את חיאל בית האלי ובאותו זמן היה שם גם אחאב שבא לנחם את אחיאל בית האלי. ואליהו הנביא עליו השלום אמר לחיאל: הנה תראה אתה בנית את יריחו ומתו הילדים שלך כמו שאמר יהושע בן נון. ואחרי שקבלת הוכחה כזאת אתה צריך לחזור בתשובה.

אחאב הרשע שהיה שם לא רצה שחיאל יחזור בתשובה ולכן התחיל ללגלג על אליהו הנביא עליו השלום ואמר לו: דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים? אמר לו אליהו הנביא: דברי הרב. אמר לו אחאב: הרב שהוא משה רבינו אמר שאם יעבדו עבודה זרה לא יהיה מטר והנה כל ארץ ישראל מלאה עבודה זרה ובכל זאת יורד מטר.

משמע שמה שאמר הרב משה רבינו לא התקיים ולכן גם מה שאמר התלמיד יהושע בן נון שמי שיבנה את יריחו ימותו הילדים שלו גם זה לא התקיים ולכן הילדים של חיאל לא מתו בגלל יהושע אלא בגלל סיבות אחרות וחיאל לא צריך לחזור בתשובה.

וקשה: בגמרא במסכת תענית כתוב שמפתח של גשמים לא נמסר ביד שליח, והנה כאן בספר מלכים רואים שמפתח של גשמים כן נמסר לאליהו הנביא עליו השלום?

ועוד:

מלכים א פרק יז פסוקים יז-כד

יז וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה חָלָה בֶן הָאִשָּׁה בְּעֵלְת הַבַּיִת וַיְהִי חָלִיו חֶזֶק מְאֹד עַד אֲשֶׁר לֹא נִוְתְּרָה בּוֹ נִשְׁמָה. יח וַתֹּאמֶר אֵל אֱלֹהֵי הוּא מַה לִּי וְלָךְ אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּאתָ אֵלַי לְהִזְכִּיר אֶת עֹנֵי וְלְהַמִּית אֶת בְּנִי. יט וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הֲנִי לִי אֶת בְּנִי וַיִּקְחֵהוּ מִחִיקָה וַיַּעֲלֵהוּ אֶל הָעֵלְיָה אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב שָׁם וַיִּשְׁכְּבֵהוּ עַל מִטָּתוֹ. כ וַיִּקְרָא אֵל יְיָ וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי הַנֶּגֶם עַל הָאֱלֹמֶנֶה אֲשֶׁר אָנִי מִתְגַּדֵּר עִמָּה הֲרַעוֹתָ לְהַמִּית אֶת בְּנִי. כא וַיִּתְמַדֵּד עַל הַיֶּלֶד שְׁלֹשׁ פְּעָמִים וַיִּקְרָא אֵל יְיָ

וַיֹּאמֶר יי' אֵלֵהֶי תִשָּׁב נָא נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד הַזֶּה עַל קִרְבּוֹ. כִּב וַיִּשְׁמַע יי' בְּקוֹל אֱלֹהֵיו וַתִּשָּׁב נֶפֶשׁ הַיֶּלֶד עַל קִרְבּוֹ וַיַּחֲיוּ. כִּג וַיִּקַּח אֱלֹהֵיו אֶת הַיֶּלֶד וַיִּרְדֵּהוּ מִן הָעֵלְיָה הַבַּיְתָה וַיַּתְּנֵהוּ לְאִמּוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיו רְאֵי חַי בְּנֵיךְ. כֹּד וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל אֱלֹהֵיו עַתָּה זֶה יִרְדְּעֵתִי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים אַתָּה וַדְּבַר יי' בְּפִיךָ אָמֵת.

בגמרא תענית למדנו שמפתח של תחית המתים לא נמסר לידי שליח ולכאורה הדבר לא מובן מפני שהנהגה כן בפסוקים במלכים א פרק יז כתוב במפורש שאלוהי הנביא כן החיה את הילד איך יתכן שהוא יחיה את הילד אם המפתח של תחית המתים לא נמסר בידי שליח?

ועוד:

מלכים ב פרק ד פסוקים לב-לז

לֵב וַיָּבֵא אֱלִישָׁע הַבַּיְתָה וְהִנֵּה הַנְּעָר מֵת מִשְׁכָּב עַל מִטָּתוֹ. לֵג וַיָּבֵא וַיִּסְגֵּר הַדְּלָת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל יי'. לד וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל הַיֶּלֶד וַיִּשֶׁם פִּיו עַל פִּיו וַעֲיִנָיו עַל עֵינָיו וְכַפָּיו עַל כַּפָּיו וַיִּגְהַר עָלָיו וַיָּחַם בְּשַׂר הַיֶּלֶד. לה וַיִּשָּׁב וַיֵּלֶךְ בַּבַּיִת אַחַת הַנְּהָ וְאַחַת הַנְּהָ וַיַּעַל וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּזְוָר הַנְּעָר עַד שִׁבְעַ פְּעָמַיִם וַיִּפְקַח הַנְּעָר אֶת עֵינָיו. לו וַיִּקְרָא אֶל גִּיחֲזִי וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל הַשְּׁנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָאָהּ וַתָּבֵא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאֵי בְנֵיךְ. לז וַתָּבֵא וַתַּפֵּל עַל רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחֲוּ אַרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת בְּנָהּ וַתִּצְאָ.

גם כאן בספר מלכים ב פרק ד כתוב במפורש שאלישע הנביא עליו השלום כן החיה את הילד של השונמית ולכאורה זה לא מובן, מפני שבגמרא בתענית כתוב שמפתח של תחית המתים לא נמסר לידי שליח?

תשובה

תוספות מסכת תענית דף ב עמוד א דיבור המתחיל: "שלושה"

ויש לומר: דהא דקאמר שלא נמסרו לשליח אינו רצה לומר שלא נמסרו מעולם דהרי מפתח של תחית המתים ושל גשמים נמסרו, אלא לא נמסרו לשליח להיות לעולם ממונה עליהם.

הסבר

התוספות מסבירים: שמפתח כן נמסר מדי פעם לשליח גם בתחית המתים וגם בגשמים, אבל שהמפתח ימסר לתמיד לידי שליח זה לא. ולכן המפתח של הגשמים כן נמסר לאליהו הנביא עליו השלום אבל לא לתמיד. וכן המפתח של תחית המתים כן נמסר לאליהו הנביא עליו השלום ולאלישע הנביא עליו השלום אבל לא לתמיד אלא לזמן מועט.

מילה טובה מכניסה חיים לילד קטן לאורך כל חייו

שיעל'ה היה ילד קטן ורך בשנים, כאשר חרב עליו עולמו ואביו הסתלק לעולם שכולו טוב. הוא נותר כיתום בודד וכמעט גלמוד, בן יחיד לאמו האלמנה שגם עולמה שלה חרב עליה עם פטירת בעלה בקיצור ימים ושנים.

האלמנה האומללה השתדלה ככל יכולתה לרפד ולשפר את תנאי החיים של בנה, אך התקשתה מאוד בפרנסת המשפחה הקטנה ובגידול בנה מחמדה. לאורך רוב שנות ילדותו, בקושי רב זכה שיעל'ה לארוחות חמות ומזינות, פרי עמלה של אמו.

במאמץ לא קל עלה בידיה לשלם את דמי שכירות הבית והמזון עבורה ועבור בנה יקירה, ולא נותרה בידה פרוטה לפורטה לצורך רכישת ביגוד חדש ונאה לבנה. לעצמה לא הוצרכה לדבר, בכל מאודה חפצה לשמח את בנה מדי פעם בבגד חדש, נעליים חדשות, חולצה חדשה או משהו כזה אך הדבר לא עלה בידה, ותדיר נאלצה להסתמך על קבלת בגדים יד שניה ושלישית...

יום אחד, בעיצומו של הקיץ, שב שיעל'ה מלימודיו, ובקול עליז בישרה לו אמו: 'בני יקירי, החלטתי לרכוש לך חולצה חדשה לקראת ראש השנה הבא עלינו לטובה. לפיכך, הנה אני מציבה כאן קופה קטנה' אמרה האם האלמנה והציבה קופסת שימורים ריקה בקצה השיש 'ומדי יום בעזרת השם אניח בקופה זו פרוטה או שתיים, כפי היכולת. כך, במשך כמה חודשים יצטבר כאן סכום שיש בו כדי רכישת חולצה חדשה, אותה נרכוש ובה תתחדש לרגל ראש השנה!' הילד שמע את הדברים, ועיניו נצצו. דבר יום ביומו עקב אחר הקופה, שבעקביות ובמסירות זכתה במטבע מדי יום.

הוא נהנה לשחק עם הקופה ולשמוע את המטבעות המקפצות בתוכה, תוך שהוא מדמיין את החולצה החדשה שילבש, את ברכות ה'תתחדש' שישמע לראשונה בחייו, את התחושה הנפלאה כשכולם יביטו בהתפעלות בחולצה החדשה שהוא עוטה...

הימים חולפים עוברים. כשבוע ימים לפני ראש השנה פסעו האם ובנה, נרגשים ומאושרים, לעבר חנות החולצות שנראתה בעיניהם כחנות החלומות. בהתרגשות אין קץ מדד הילד חולצה ועוד חולצה, ולבסוף בחר בחולצה לבנה צחה, שתחרה עדינה מעטרת את שוליה וכפתורים נאים ברכתיה.

באושר אינסופי שילמה האם על החולצה היקרה - למענה חסכה מפיתה זה כמה חודשים, ומעתה - לא נותר לילד אלא לספור את השעות, עד שיזכה להתלבש בחולצה החדשה והנכספת... הגיע ערב ראש השנה. בשעת צהרים מוקדמת מיהר שיע'לה להתקלח, וביד עדינה ואצילית לבש את החולצה החדשה.

עיניו האירו, לבו רעד מהתרגשות. הוא רכס את הכפתורים בזהירות, סידר יפה את שולי החולצה, ונעמד מול אמו שניגבה דמעת אושר. הנה, הרגע הגדול הגיע שעת אחר הצהריים, הילד יוצא לרחובה של עיר, מאושר ושמח מאי פעם. הוא הבטיח לאמו כי ילך מוקדם לתפילת המנחה, יתפלל ערבית, יתברך ב'שנה טובה', ואז ישוב הביתה.

הוא עזב את הבית בצעדי ריקוד, ולא הבין למה השכן עובר לידו ולא אומר דבר: וכי הוא עיוור ואינו מבחין בחולצה החדשה? הוא יוצא מהבנין ועושה צעדים ראשונים ברחוב, כל האנשים שלצידו ממהרים לבתי הכנסת או לסידורים אחרונים, איש לא מביט לעברו, איש לא מגיב בהתפעלות לחולצתו החדשה.

רגע לפני שלבו נשבר, התנחם בכך שכנראה כולם ממהרים ולכן אף אחד לא שם לב, אך לבטח בבית הכנסת, לאחר התפילה, יזכה לתשואות ולמחמאות. אבל גם אז, לאחר התפילה, אנשים בירכו והתברכו ב'שנה טובה', בירכו גם אותו, אבל איש לא אמר מילה על החולצה החדשה.

הוא יצא מבית הכנסת, ולבו נשבר לרסיסים. כמה התרגש לכבוד החולצה, כמה היה בטוח שהיא תביא בכנפיה קריאות התפעלות, כמה המתין לברכות 'תתחדש' שיורעפו עליו מכל עבר. אפס, אנשים מאוד נחמדים, מברכים אותו ב'שנה טובה' לבבית, אבל אף אחד לא אומר מילה על החולצה.

איש לא שם לב, איש לא מתייחס בכלל. בצעדים כושלים הוסיף ללכת ברחוב, דמעות בזוויות עיניו. עוד ועוד אנשים חולפים, חלקם מהנהנים לו בראשם, אבל איש לא מחמיא על החולצה החדשה. הוא מוסיף לגרור את רגליו בחוצות קריה, ממתין שמישהו כבר יגיב, שמישהו יאמר משהו, שמישהו יברך, יחמיא, יחיך כלום, כלום היתכן שאיש לא שם לב לחולצה החדשה? היתכן שחולצתו הנכספת אינה מרכזת תשומת לב ציבורית?

שיע'לה מוסיף לצעוד, רגליו חולפות ברחוב 'מלכי ישראל' בירושלים, שם הוא מבחין בהתגודדות קהל בפנינת רחוב רלב"ח. הוא פונה לכיוון ההתגודדות, ואז מגלה כי הוא ניצב בשערי בית המדרש הגדול של חסידי גור, בדיוק בשעה בה המונים באים אליו, לחלוף על פני הרבי כ"ק האדמו"ר בעל ה'בית ישראל' מגור זצוקלה"ה זי"ע, שיברכם ב'שנה טובה'. הוא נסחף פנימה עם ההמונים, נדחף לשולי התור, ולרגע מחשבותיו 'השתחררו' מהחולצה החדשה, וחוסר היחס אליו ואליה... הנה הוא כבר ניצב בתור, כולם עוברים חולפים בריצה לפני הרבי, שמהנהן להם בראשו, פעמים מחייך או מושיט יד לאורח זר.

התור מתקדם במהירות, האנשים עוברים ביעף, והנה הוא כבר ניצב לפני הרבי, והרבי מביט עליו, ואז הרבי מושיט את ידו, ומושך בחיבה בכתף החולצה, פותח עיניים

מתפעלות, ואומר: **פִּשְׁשֻׁט**.

שיעל'ה הפך כמחושמל. הוא לא האמין שזה קורה לו. בחסות הלחץ והדחיפות, התור ההמוני והציבור הגדול, הוא שכח בכלל מהחולצה החדשה, ומהעובדה שאיש לא הגיב. והנה תראו מה קרה: רבן של ישראל, הרבי צוקללה"ה שאלפים עוברים לפניו להתברך בלילה הזה, עצר לרגע את המרוץ והחמיא לו בכנות על החולצה החדשה. זהו, ליותר מזה הוא לא זקוק. צעדיו נעשו בוטחים, לבו מאושר, מבטו קרן, עיניו הבהיקו כאלומות אור. נרגש ושמח שב הביתה בצעדים עליזים, מבשר לאמו את הבשורה המרגשת כי הרבי מגור צוקללה"ה, בעיצומו של התור, בליל ראש השנה, עצר והחמיא לו על החולצה החדשה.

מי היה מאמין שהחולצה תביא לו הישג שכזה! לימים, הפך שיעל'ה היתום לבחור תלמיד חכם, שנישא למשפחה חשובה, וברבות הימים הפך לראש כולל מהחשובים ביותר בפריז - בירת צרפת. וכשהוא נשאל איך הגיע בחור יתום ועזוב לרוממות תורנית שכזו, וכשמבררים אצלו איך הפך מילד בודד וגלמוד למי שעומד בראש אימפריה תורנית נחשבת, הוא משיב ואומר: "**פִּשְׁשֻׁט**".

2 אותיות של הרבי, אפילו לא מילה שלמה! זה מה שהוביל אותו, זה מה שנתן לו כח, זה מה שמילא את לבו בכוחות נפש ובעוצמות אנרגיה. ההתייחסות של הרב צוקללה"ה המחמאה הקצרה כל כך אך הכנה והמרגשת לא פחות, העובדה שעצר את התור בשביל להביע בפניו התפעלות מהחולצה.

מכך הוא נטל כוחות ועוצמות לשנים רבות קדימה, וכל הישגיו נזקפים לזכות אותה מילה טובה קצרה!

יהודים יקרים! מסביבנו כל כך הרבה אנשים צמאים למילה טובה, מצפים ומייחלים למישהו שיחמיא להם, יביע בפניהם התפעלות, יאמר להם כמה הם טובים או מוצלחים או מוכשרים.

במילה אחת, במשפט אחד, אפילו בכמה אותיות, נוכל להכריע גורלות, נוכל לשנות היסטוריה, נוכל להעצים ולהעניק אנרגיה לאנשים כה רבים ולשנים רבות וארוכות. הבה לא נהיה קמצנים, בטח לא במשהו שלא עולה לו כסף או זמן, רק דורש תשומת לב ומחשבה על הזולת. הבה נלמד מהסיפור הזה, 'דברי חיזוק', להעניק מילים טובות לרוב, לילדים, לשכנים, לחברים, לבני המשפחה, לכל מי שאנו באים אתו במגע. מילה טובה זה משהו שכל אחד שמח לקבל, כל אחד מועצם ממנה, הבה נעניק אותה בחום ובשמחה.

שאלה

מרן הגאון הצדיק רבי מנחם מנדל מורגנשטרן מקוצק האדמו"ר מקוצק צוקללה"ה

הרי את מפתח של הלידה עושה ה' בעצמו. ואיך יתכן שתמשך מזה טומאה?

ועוד:

מסכת בבא מציעא דף קיד עמוד ב

רבי שמעון בן יוחי אומר: קבריהן של נכרים אין מטמאין שנאמר: "צִאֲנֵי צֵאֵן מִקְרֵעֵיתִי אָדָם" אתם אתם קרויין אדם, ואין נכרים קרויין אדם.

רש"י במדבר פרק לא פסוק יט

העובדי כוכבים מטמאין במגע ובמשא שלא נאמר אדם אלא אצל טומאת אוהלים שנאמר: "אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱלִי".

מובא בגמרא בבא מציעא: שגוי לא מטמא. ורש"י במדבר מסביר: שהכוונה לטומאת אוהלים. שאם יש מת באהל. הוא לא מטמא את מי שנכנס שם. אבל במגע המת הגוי כן מטמא. והשאלה היא: מדוע גוי שהוא הרבה יותר טמא מיהודי. מדוע הגוי לא יטמא באהל המת? ואילו יהודי כן יטמא באהל המת?

ועוד:

למילה איש ביחיד יש רבים אנשים. למילה גבר ביחיד יש רבים זכרים למילה זכר ביחיד יש רבים זכרים. וכן למילה נקבה יש רבים נקבות. מדוע למילה אדם יש רק יחיד ואין רבים: "אדמים".

ועוד:

דברים פרק לב פסוק ח

בְּהִנָּחֵל עָלֶיךָ גוֹיִם בְּהִפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יִצְבּוּ וְכָלֵת עַמִּים לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

רואים כאן במפורש שגוים כן קרויים בני אדם, ולמה למדנו קודם שגוים לא נקראים אדם?

תשובה

הזהר הקדוש מסביר שבכל דבר של קדושה ככל שהקדושה תהיה גדולה יותר כך הרצון של כוחות הטומאה להדבק יהיו גדולים יותר. ולכן בלידה שהמפתח של הלידה הוא על ידי הקב"ה מיד אחרי הלידה מתקבצים לשם כל כוחות הטומאה כדי לינוק מהקדושה ולכן הטומאה כל כך גדולה.

אור החיים במדבר פרק יט פסוק ב

וכבר המשלתי במקום אחר ענין זה ל-2 כלים שהיו אצל בעל הבית אחת מלאה דבש ואחת מלאה זבל ופינה אותם והוציאם לחוץ מהתדר. אותה שהיתה מלאה דבש מתקבצים לה כל הזבובים והרמשים ואותה שהיתה מלאה זבל הגם שיכנסו לה קצת מהרמשים לא ישוה לשל דבש.

כמו כן אדם מישראל שמת להיותו מלא קדושה המתוקה והעריבה בצאת הנפש ונתרוקן הגוף יתקבצו הקליפות לאין קץ שהם כוחות הטומאה התאבים תמיד להדבק בקדושה ליהנות מהערב, ולזה ישמא באהל

ואפילו אלף בתים מקורים ואחת פתוחה לחברתה הטומאה תמלא כל החלל המקורה, מה שאין כן אשר לא מזרע ישראל להיותו מושלל מהקדושה אין כל כך התקבצות הטומאה אלא חלק הממית הנדבק בגוף, ואשר יסובב הכל היא התורה.

הסבר

הזבובים והרמשים אוהבים להדבק בדברים מתוקים כמה שיותר. ולכן כשיש צנצנת דבש היא תמשוך אליה יותר זבובים מאשר סתם צנצנת עם אוכל רגיל. אותו דבר - הקדושה של היהודי נמשלת לכוחות הטומאה כמו דבש. ולכן כשיוצאת הקדושה מהמקום באים לשם כמה שיותר כוחות טומאה, כדי להדבק בקדושה שקצת נשארה שם והם מטמאים אותה, ולכן יהודי מטמא באהל המת ולא גוי.

כמו שכתוב בפסוק [דברים לב, ח]: "בְּהִנָּחַל עָלָיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יֵצֵב נִבְלַת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", הגוים נקראים: "בני אדם" ועם ישראל נקראים "אדם", מכאן שגם הגוים וגם היהודים נקראים בני אדם.

אלא שהיהודי שלומד תורה ושומר מצוות מגיע לדרגה בבריאה יותר מהגוי כי התכלית של הבריאה היתה נתינת התורה שמירתה ויראת שמים מבורא עולם, ולעתיד לבוא כולם יאמינו ב-בְּיָוִם תִּהְיֶה הוּא אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. אמן ואמן.

ארבע סוכריות החזירו בתשובה

אהרן היה בחור צעיר, כשארס היצר הרע החל מפעפע בו, מדרדר אותו מדחי אל דחי. מתחילה היה בחור טוב שעסק בלימוד התורה, אך עם הזמן מעמדו הרוחני הלך והידרדר. קשיים אישיים חברו לחברים לא טובים, ולמגינת כל לב, צפו הוריו בכאב כיצד בנם הולך ועוזב את הדרך עליה חונך, אל עבר פי פחת.

לא ארכו הימים, ובנם יקירם הפסיק לשמור תורה ומצוות, וביום מן הימים אף בישרם כי הוא עומד להקים בית לא לפי דרך התורה, רחמנא ליצלן. ההורים שמעו זאת, ולבם נשבר בקרבם. הם ניסו להניא אותו מכוונתו, אך כל דבריהם נפלו על אוזניים ערלות.

למרות שלאורך כל התקופה קירבו אותו והפגינו כלפיו אהבה וחיבה, הנה מגיע הרגע בו הוא מפנה להם עורף באופן סופי, ומנתק את קשר הדורות היהודי. נפשם היטלטלה, לבם התרסק, ואין לאל ידם להושיע, ה' ישמור.

היה זה בשבת אחת, בה שהה אהרן בבית הוריו כהרגלו, ימים ספורים לפני הצעד הגורלי שעמד לעשות. למרות זאת, בשבת אחר הצהריים - אולי בניסיון אחרון - הזמין האב את אהרן בנו להתלבש כיאות, ולהצטרף אליו לשיעור שבתי קבוע שנערך בבית הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן זצוקללה"ה.

למרבה ההפתעה, אולי בשל שעמום גובר, נענה אהרן להצעה. הוא מיהר לשוות לעצמו מראה מתאים, והצטרף לאביו בדרך המובילה אל הבית הקטן, ברחוב חזון אי"ש 5 בבני ברק. הוא מתיישב בירכתי הסלון הצפוף, אביו יושב לצדו, והרב שטיינמן זצוקללה"ה מתחיל למסור את השיעור שעסק בסוגיא קשה ומורכבת בהלכות שבת, כשהקהל כולו מאזין בדריכות למוצא פיו.

לפתע, החל אהרן לנוע בכסאו באי נוחות מופגנת. לרגע מבטו הצטעף, וברגע הבא החוויר והסמיק חליפות. האב הציץ בבנו, הבחין שמשהו קורה בנפשו, אך לא הבין מה קורה. הן הרב לא נשא נאום חיזוק, לא דיבר על יראת שמים, לא נתן קולו בהסבר על יראת העונש או תשובה מאהבה. השיעור עסק בנושא תורני מסובך, והרב הרצה את הדברים בשטף.

מה גרם לבנו לזעזוע שכזה? מה הביאו לפרץ ההתרגשות ואי הנוחות מהמעמד? פתאום החל הבן לרעוד בכסאו, בוהה בנקודה רחוקה וכתפיו רוטטות. לאורך השיעור כולו היה הנער שרוי בשילוב של רעדה והתרגשות, ועם תומו משך בשרוולו של אביו וזירזו לצאת. אך יצאו השניים מפתח בית הרב, והנער פרץ בבכי נסער: 'לא רוצה לא רוצה! אני רוצה לשוב בתשובה שלמה! אני רוצה לשוב לכור מחצבתי. אני רוצה לשוב לחיים יהודיים כמקדם'.

האב, נסער אף הוא, לא ידע את נפשו מרוב אושר והסתער על בנו בחיבוקים ונשיקות. נראה כי במעמד הזה, בביתו של הרב, תוך כדי שיעור קבוע ושגרתו, נורתה סלע ענקית על לב האבן של בנו, ונפתח הפתח להרהור תשובה כנה. אבל מה גרם לכך? מה היה כה

דרמטי בשיעור? מה הביא את ההשפעה האדירה הזו? כיצד הדברים מצאו מסילות ללבבו האטום?

כששבו הביתה, דומעים ונרגשים, ולאחר שהאם התבשרה גם היא בבשורה המשמחת כי בנה שב בתשובה שלמה ושינה את דרכו, הפנה האב לבנו את תמיהתו, וביקש לדעת מה היה בשיעור הזה, שגרם לו לשנות את דעתו ולשוב לכור מחצבתו. הבן קינח את דמעותיו, שתה כוס מים קרים, וסיפר:

היה זה כשהיה ילד, כאשר בסוף שנת הלימודים נסעו הוא ובני כיתתו להיבחן אצל הרב שטיינמן. כל הילדים נכנסו לסלון הקטן שהפך צפוף, והרב ישב בראש השולחן, והפנה שאלות לילדים היושבים סביבו. כל ילד נשאל שאלה אחת, ענה עליה בקצרה, והרב שטיינמן צוקללה"ה המשיך לשאול את התלמיד הבא.

כשהגיע תורו של אהרן, אולי בשל ההתרגשות ואולי מסיבה אחרת, נשאל שאלה, אך לא הצליח להשיב. שוב שאלו הרב צוקללה"ה שאלה קלה יותר, אך אהרן היה מבולבל ולא הצליח להשיב. הרב צוקללה"ה חייך בנסיון להפיג את המתח, ושאל שאלה שלישית קלה עוד יותר. גם הפעם אהרן גירד במצחו ולא הצליח להעלות את התשובה מזיכרונו.

הרב צוקללה"ה הוסיף ושאל פעם רביעית אלא שאף עתה, אהרן אימץ את מחשבתו, אך לא הצליח לענות תשובה נכונה. לאחר הפעם הרביעית, הרב שטיינמן צוקללה"ה המשיך הלאה, וסיים את המבחן.

המבוכה הקצרה כמעט נשכחה מלבו של אהרן, ואז, עם תום המבחן, כשכולם עברו על פני הרב שטיינמן לברכה, העניק הרב סוכריה לכל ילד, וכשהארן חלף על פניו ביקש ממנו לסור עמו לחדר סמוך. הם נכנסו לחדר, רק הוא וגדול הדור הרב שטיינמן צוקללה"ה.

הרב צוקללה"ה סגר את הדלת כדי שאיש לא ישמע, חייך אליו והוציא מכיסו 4 סוכריות גדולות ועגולות, אותן הושיט לאהרן בחיבה: אתה יודע למה אני נותן לך 4 סוכריות? שאל והמשיך, והלא לכל חבריך שענו תשובה נתתי רק אחת? למה אתה מקבל 4? כי את הסוכריה אני לא נותן על התשובה, אלא על המאמץ, על ההשקעה, על החזרה והשינון. הבטתי בך, ראיתי שאתה לא מצליח לענות, אבל ראיתי כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית אז על כל שאלה שהתאמצת להשיב עליה אני נותן לך סוכריה. חילך לאורייתא אמר הרב שטיינמן צוקללה"ה ולחץ את ידו של אהרן, נפרד ממנו בברכה חמה כל האירוע הזה בחדר הסגור נמשך כדקה, לא יותר מ-60 שניות.

חלף עשור, עד שאהרן מיודענו נקלע כמעט בטעות לשיעורו של הרב שטיינמן צוקללה"ה בצהרי השבת. וכשישב באותו סלון ושמע את אותו קול התעוררה בו ההתרגשות של המעמד ההוא, הסיטואציה שבה ונעמדה מול עיניו, והוא חש שוב את החום וההערכה שהעניק לו אז הרב שטיינמן צוקללה"ה, את המילים הטובות שהרעיף

עליו למרות שנכשל במבחן, את טעמן המתוק של 4 הסוכריות שנתן לו בשבחו אותו על מאמציו. ואלו הרעידו את הלב ולא סתם הרעידו המילים האלו שבו והצטלצלו באוזניו. הרב שטיינמן זצוקללה"ה דיבר על הלכות שבת, אבל אהרן שמע בקולו כהדהוד מתוק את המילים: 'כמה התאמצת, כמה ניסית, כמה רצית. חילך לאורייתא' ואלו קדחו פתח הולך וגדל בלבו האטום, אלו המיסו את לב האבן, אלו גרמו לו להחליט שהוא זונח את דרכו הרעה, ושב לחינוכם של אבא ואמא, לדרך ולמורשת ישראל.

כן, כמה מילים של הרב שטיינמן זצוקללה"ה, לא יותר מ-60 שניות הצילו את הנער היהודי מניטוק הקשר עם עמו ובוראו, השיבו אותו בתשובה שלמה. מלמד עד כמה התייחסות כנה, מחמאה אמיתית, מילה טובה שנאמרת מכל הלב ובהערכה עמוקה יש להן את הכח לחולל מהפכות לדורות, להשיב נער לעמו ולאמונתו בחלוף שנים.

כן, לעולם לא נדע מה נחולל בהבל פינו, מה נעשה בכמה מילים שנביע. לעולם לא נוכל לשער מה השפעתה של מילה טובה שנאמרת לילד שיושב ולומד בפאתי בית הכנסת, לבחור שניכר שהתאמץ להשכים לתפילה, לחברותא או לחבר לעבודה ביום שגרת. למילים יש כח, מילה טובה היא כור אטומי של הענקת עוצמה ויכולות - הבה נעניק מילים טובות לרוב, הבה נחמיא, הבה נתייחס בהערכה - ונזכה להיות מאלה שמטיבים עם חבריהם לנצח נצחים, משנים את גורלם.

